

7/1941
6K-80

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.90.1550/5633

Konu : Yazılı soru önergesi

19. /09/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 15/02/2016 tarihli ve 43452547-120.00 .07-(7/1941)-18961 sayılı yazı,
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 17/02/2016 tarihli ve 31853594-610-2-482-504 sayılı yazı,
c) 07/03/2016 tarihli ve 56020453/2016-610.01-E.90/444/1925 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1941 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.90/1549/5632
Konu : Yazılı soru önergesi

19. / 09 /2016

Sayın Uğur BAYRAKTUTAN
Artvin Milletvekili
TBMM

Sayın Başbakan'a yöneltilip Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/1941 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Bilirkişinin atanması" kenar başlıklı 63. maddesinde,

"(1) Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına re'sen, Cumhuriyet savcısının, katılanın, vekilinin, şüphelinin veya sanığın, müdafinin veya kanunî temsilcinin istemi üzerine karar verilebilir. Ancak hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukukî bilgi ile çözülmesi olanaklı konularda bilirkişi dinlenemez.

(2) Bilirkişi atanması ve gerekçe gösterilerek sayısının birden çok olarak saptanması, hâkim veya mahkemeye aittir. Birden çok bilirkişi atanmasına ilişkin istemler reddedildiğinde de aynı biçimde karar verilir.

(3) Soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı da bu maddede gösterilen yetkileri kullanabilir.",

2- "Bilirkişi olarak atanabilecekler" kenar başlıklı 64. maddenin birinci fıkrasında,

" (1) Bilirkişiler, il adlî yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen bir listede yer alan gerçek veya tüzel kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler, yalnız bulundukları il bakımından yapılmış listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de bilirkişi seçebilirler. Bu listelerin düzenlenmesine veya listelerde yer verilenlerin çıkarılmalarına ilişkin esas ve usuller, yönetmelikte gösterilir.",

3- "Bilirkişi gider ve ücreti" kenar başlıklı 72. maddesinde,

"(1) Bilirkişiye, inceleme ve seyahat gideri ile çalışmasıyla orantılı bir ücret ödenir.",

4- "Tercüman bulundurulacak hâller" kenar başlıklı 202. maddesinde,

"(1) Sanık veya mağdur, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmiyorsa; mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilir.

(2) Engelli olan sanığa veya mağdura, duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar, anlayabilecekleri biçimde anlatılır.

(3) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, soruşturma evresinde dinlenen şüpheli, mağdur veya tanıklar hakkında da uygulanır. Bu evrede tercüman, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından atanır.

(4) Ayrıca sanık;

a) İddianamenin okunması,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

b) Esas hakkındaki mütalaanın verilmesi,

üzerine sözlü savunmasını, kendisini daha iyi ifade edebileceğini beyan ettiği başka bir dilde yapabilir. Bu durumda tercüme hizmetleri, beşinci fıkra uyarınca oluşturulan listeden, sanığın seçeceği tercüman tarafından yerine getirilir. Bu tercümanın giderleri Devlet Hazinesince karşılanmaz. Bu imkân, yargılamanın sürüncemede bırakılması amacına yönelik olarak kötüye kullanılamaz.

(5) Tercümanlar, il adlî yargı adalet komisyonlarınca her yıl düzenlenen listede yer alan kişiler arasından seçilirler. Cumhuriyet savcıları ve hâkimler yalnız bulundukları il bakımından oluşturulmuş listelerden değil, diğer illerde oluşturulmuş listelerden de tercüman seçebilirler. Bu listelerin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.",

5- "Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324. maddesinin beşinci fıkrasında,

"(5) Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.",

B) Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Tercüman Listelerinin Düzenlenmesi Hakkında Yönetmeliğin;

1- "Amaç ve kapsam" kenar başlıklı 1. maddesinin ikinci fıkrasında,

"(2) Bu Yönetmelik; il adlî yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonları tarafından tercüman listelerinin düzenlenmesi, güncellenmesi, tercüman olarak başvurabilecek olanların uzman oldukları dillerin belirlenmesi ve nitelikleri, başvuru şekli, başvuruların değerlendirilmesi, kabulü ve listeden çıkarılma usul ve esasları ile tercümanlarca uyulması gereken ilkeleri kapsar.",

2- "Tercüman giderleri" kenar başlıklı 12. maddesinde,

"(1) Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.

(2) Komisyonlarca oluşturulan listelerden Kanunun 202 nci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında sanık tarafından seçilen tercümanın giderleri Devlet Hazinesince karşılanmaz. Bu durumda, mahkeme tercüman gideri ile vezneye yatırılması gereken süreyi belirler.",

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

II- A) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun, "Bilirkişi olarak atanabilecekler" kenar başlıklı 64. maddenin birinci fıkrasına göre bilirkişiler, il adlî yargı adalet komisyonları tarafından her yıl düzenlenen bir listede yer alan gerçek veya tüzel kişiler arasından seçilmektedirler. Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde başvuru bilirkişiye inceleme ve seyahat gideri ile çalışmasıyla orantılı bir ücret ödeneceği hususu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 72. maddesinde düzenlenmiştir. Bununla birlikte, mevzuatımızda adlî mütercim olarak tanımlanmış bir unvan bulunmamaktadır. Adlî tercüme hizmetleri 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 202. maddesine dayanılarak hazırlanan Yönetmelik hükümlerine göre, il adlî yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu tarafından her yıl oluşturulan tercüman listesinde yer alan tercümanlar tarafından yürütülmektedir. Ceza yargılamasında, Yönetmeliğin 12. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, komisyonlarca oluşturulan listelerden Ceza Muhakemesi Kanununun 202 nci maddesinin

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

dördüncü fıkrası kapsamında sanık tarafından seçilen tercümanın giderleri Devlet Hazinesince karşılanmayacak olup, bu durumda mahkeme hem tercüman giderini hem de vezneye yatırılması gereken süreyi belirleyecektir.

B) Tercümanların hukuk mahkemelerinde bilirkişi olarak görev yapmaları durumunda, ücretleri mahkemeler tarafından "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Bilirkişi Ücret Tarifesi" hükümleri uyarınca hâkim tarafından belirlenmektedir.

III- Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüyle yapılan yazışmaya verilen 28/03/2016 tarihli cevapta;

A) Kamuda istihdam edilen personelin mali ve sosyal haklarının tabi olduğu personel kanunu, öğrenim durumu, hizmet sınıfı, kıdem yılı, görev yeri, kadro unvanı, derece ve kademe ilerlemesi ile görev, yetki ve sorumlulukları, kişisel ve medeni durumu ile çocuk sayısı ve belirli şartlar dahilinde yapılan ödemelere bağlı olarak değişiklik gösterebildiği, bu çerçevede kamu kurum ve kuruluşlarında "adli mütercim" kadro unvanı bulunmadığı,

B) Öte yandan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61. maddesine göre işverene tabi belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerin "ücret" olarak değerlendirildiği, aynı Kanunun 65. maddesine göre serbest meslek faaliyetinin, sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işveren tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması olarak tanımlandığı,

C) Bu kapsamda, adli mütercimlerin serbest meslek erbabı olarak bu faaliyetlerini yürütmesi hâlinde; yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla kendilerine yapılan ödemelerden 193 sayılı Kanunun 94. maddesi gereğince yüzde 20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerektiği, verilmekte olan yıllık beyannamelerde gösterilen gelire dahil kazanç ve iratlardan mezkur tevkifatın mahsup edildiği, mahsubu yapılan miktarın gelir vergisinden fazla olması durumunda ise aradaki farkın mükellefe red ve iade edildiği,

Ç) Adli mütercimlerin, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışmaları durumunda ise elde ettikleri gelirin ücret olarak değerlendirildiği ve 193 sayılı Kanunun 103. maddesinde yer alan tarife dikkate alınarak vergilendirme yapıldığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan